

- IgM в иммуноферментном анализе, В кн. Гепатит В, С, D и G - проблемы изучения, диагностики, лечения и профилактики, Москва, 1997, с. 44-45
5. Лопаткина Т.Н., Клиника гепатита С. Вирусные гепатиты: достижения и перспективы, 1997, №1, с. 12-16
 6. Soni P., Pusheiko G.M., Dhillon A.P., Harrison T.J., Genetic diversity of hepatitis C virus: Implication for pathogenesis treatment and prevention - Lancet, 1995, V. 345, №8949, p. 562-566
 7. Жаворонок С.В., Михайлов М.И., Крысенко И.А. и др., Вирусные гепатиты В и С у лиц, пострадавших от аварии на ЧАЭС, Новые направления в гепатологии: Тезисы международного Фальк Симпозиума № 92, Санкт-Петербург, 1996, с. 140
 8. Голосова Т.В., Сомова А.В. и др., Гепатиты В, С и D и их профилактика в учреждениях службы крови; В кн. Гепатит В, С и D, Москва, 1995, с. 36
 9. Kurt H. Chau, George J. Dawson et al, IgM-antibody response to hepatitis C virus antigens in acute and chronic post-transfusion non-A non-B hepatitis, J. Virological Methods, 1991, V. 35, p. 343-352
 10. Battegay M., Immunity to hepatitis C virus, A father piece to the puzzle - Hepatology, 1996, V. 24, № 4, p. 961-964

*Shukurov F.,
Qurbonova L.,
Roʻziyeva M.*

ГЕПАТИТ С КАСАЛЛИГИНИНГ ЭПИДЕМИОЛОГИК АСПЕКТЛАРИ

samarqand davlat tibbiyot instituti,
yoqumli kasalliklar va epidemiologiya kafedrası

Dolzarbliqi. Ayni damda mutaxassis-laming baholashicha, gepatit C kasalligi bilan dunyo aholisining 3% ga yaqin aholisi has-talangan. Shulardan 20% ga yaqini gepatit C kasaliining oʻtkir turi bilan, 70% ga yaqini esa surunkali shakli bilan ogʻruga. Shuni alohida qayd etish lozimki, bu koʻrsatgichlar aniq boʻlmasdan, 70% hollarda gepatit C kasalligi belgilarisiz namoyon boʻlganligi bois, koʻpchilik hollarda tashxislanmasdan qoladi. Bu kasallikning asosiy xususiyati shundaki, aksariyat hollarda kasallik surunkali shaklga oʻtishi bilan xarakterlanadi. 50-85% hollarda gepatit C kasalligi surunkali shaklga oʻtadi. 20-30% hollarda surunkali gepatit S jigar sirrozi va jigar saratoni rivojlanishi bilan ya- kunlanadi. (Лопаткина Т.Н., 1997).

Virusli gepatit C kasalligining oldini olish muammosini, uning maxsus profilaktikasida qoʻllaniladigan dori vositalarining yoʻqligi bilan tushuntirish mumkin. Bu holatni qoʻzgʻatuvchining yuqori genetik geterogen-ligi, genotiplari sonining koʻpligi va virus serotipi bilan bogʻlash mumkin. Shu bois, ham ayni damda gepatit C kasalligining oldini olishda bu kasallikning nospesifik profilakti-kasi birinchi oʻrinda turadi. Gepatit C kasal-ligining nospesifik profilaktikasining samarali usullarini yaratish uchun bu kasallikning uzatilish yollarini va yoshga xos koʻrsatgichlarini aniqlash lozim (Soni P., Pusheiko G.M., Dhillon A.P., Harrison T.J., Genetic diversity of hepatitis C virus: Impli-cation for pathogenesis treatment and prevention

- Lancet, 1995, V. 345, №8949, s. 562-566).

Tekshirish usullari: Shu maqsadda biz Samarqand shaxridagi 1 son Yuqumli kasalliklar klinik shifoxonasida 2012-2013 yillarda «gepatit C» tashxisi bilan davolanib chiqqan 44 bemoming kasallik tarixini taxlil etdik. Ulardan ayollar - 22, erkaklar - 22 kishini tashkil etdi. Bemorlaming yoshlari quyidagichaga: 0-14 yoshgacha 3 bemor, 14 yoshdan 20 yoshgacha 5 bemor, 20-30 yoshgacha 17 bemor, 30-40 yoshgacha 16 bemor, 40 yoshdan kattalar -3 bemor murojaat etgan. Bemorlaming manzilgohlari taxlil qilinganda, qishloq aholisi - 31 bemor. Shahar aholisi - 13 bemomi tashkil qildi. Bemorlar quyidagi tu- manlardan murojaat etishgan: Payariq - 6, Ur- gut - 11, Pastdargʻom - 6, Oqdaryo - 3, Ishtixon - 1, Jomboy - 2, Tayloq - 4, Bulungʻur - 2, Samarqand tumanidan - 7 va Jizzax viloyatidan 2 bemor qabul qilingan. Bemorlaming shifoxonaga tushish oylari taxlil etilganda, yanvar - 4, fevral - 7, mart - 6, aprel - 7, may - 2, iyun - 1, iyul - 2, avgust - 2, sentyabr - 1, oktyabr - 4, noyabr - 7, dekabr - 1.

Bemorlar tashxisi bilan taxlil qilinganda 41% (18 bemor) izida kasallikning oʻtkir shakli, 59% (26 bemor) da surunkali shakli aniqlandi Gepatit C kasalligi oʻtkir shakli ogʻirlik darajasi boʻyicha quyidagicha taqsimlandi: yengil shakli - 5 bemor, oʻrta ogʻir shakli - 4, ogʻir shakli - 5 bemopda uchradi. Atipik shakliaridan sariqsiz shakli - 2, subklinik shakli - 2 bemorda aniqlandi. Shulardan - 7 bemorda ka: allik choʻziluvchan

shaklda kechdi. «Surunkali gepatit C» tashxisi bilan bemorlar quyidagi og'irlik darajalari bo'yicha taqsimlandi: «Minimal faollik darajasi» - 6 bemorda, «Past faollik darajasi» - 7, «o'rtacha faollik darajasi» - 8, «yuqori faollik darajasi» - 6 bemorda aniqlandi. Bemorlarda kasallik asoratlaridan jigar sirrozi 4 bemorda (10%) uchradi.

Btmorlarning epidemiologik anamnezi taxlil etilganda ayollarning aksariyati uy bekasi, bittasi bog'cha tarbiyachisi, bir o'quvchi borligi aniqlandi. Kasallikning yuqish yo'llari taxlil etilganda quyidagilar aniqlandi: bemorlarning 5 tasi operatsiyalami boshidan o'tkazganligi ma'lum bo'ldi. Ayol- lar orasida abort qildirganlari, tyg'ruq Kesar kesish operatsiyasi orqali amalga oshirilganlari ham aniqlandi (5 bemor). Bir bemor appendektomiya operatsiyasini boshdan o'tkazgan. Bemorlardan 9 tasining bir yil davomida tishlarini davolatganligi, ulardan uchtasining tish quydirganligi ma'lum bo'ldi.

3 bemorga esa oxirgi bir yil davomida statsionarda qon preparatlarini quyganligi aniqlandi: erkaklarning ish joylari so'rab surishtirilganda ularning ko'pchiligi ishsiz bo'lib, vaqtinchalik xorij davlatlarida ishlab kelganliklari ma'lum bo'ldi (4 bemor). 9 bemor esa kasallik sababini hech qanday omil bilan bog'lamasligini ta'kidladi. Gepatit C kasalligining boshqa uzatilish yo'llari muhim emas. Gepatit C kasalligining boshqa epide-miologik xususiyatlaridan biri, bemorlar yoshining o'zgarishidadir.

Xulosa:Taxlillar natijasida shu narsa ma'lum bo'ldiki, Gepatit C kasalligi ayni damda asosan 20-40 yoshlar orasida ko'p uchramorda, buning sababini esa yoshlarning turli parenteral in'eksiyalami boshidan o'tkazishi, tishlarini davolatishlari bilan bog'lash mumkin. Gepatit C kasalligining oldini olish uchun tibbiyot xodimlari bilan aholi bir yoqadan bosh chiqarishlari lozim.

Adabiyotlar

1. Gabrilova N.I., Aprobasiya I klinicheskoe znanie test-sistemi dlya opredeleniya antitel k virusu gepatita S klassa IgM v immunofermentnom analize, V kn. Gepatit B, S, D I G -promlemi izucheniya, diagnostiri, lecheniya 1 pro- filaktiki, Mosrva, 1997 g, s-44-45.
2. Lapaikin T.N., Klinika gepatita S. Virusnie gepatite: dostijenie I perspektivi, 1997 g №1. s-12-16.
3. Soni P., Pusheiko G.M., Dhillon A.P., Harrison T.J., Genetik diversity of hepatitis S virus: Implication for pathogenesis treatment and prevention-Lancet, 1995, V. 345, №8949, s. 562-566).
4. L'vov R.K., Virusniy gepatit S - «laskoviy ybiytsa», Ross. Gastroenterologicheskij juroal, 1995 g № 1. S.4-6.
5. Onishenko G.G., Shaxgil'ldyan I.V. «Medisina dlya vsekh». 1999 g, s. 1-3ю
6. Balayan M.S., Mixaylov M.I. «Virusnye gepfiti». M., 1999 g.
7. Kojevnikova G.M. «Vaksinfitsiya». 1999 g s. 4-5.
8. V.V.Zverov, I.N. «Litkina», 2001g

Urunbayeva D.A., Najmutdinova D.K.,
Sadikova N.G., Artikova D.M., Avazova N.

QANDLI DIABET II TIP KASALLIGIDA TIREOID PATOLOGIYA

Qandli diabet 2 tip (QD 2) tarqalishining ko'pligi va doimo o'sib turishi JSST ekspertlari tomonidan aholi o'rtasidagi noinfektsion epidemiya kabi bu kasallikni aniqlashga imkon berdi [1]. Endokrin kasalliklarni tarqalish tizimida qalqonsimon bez kasalliklari liderlik o'mini egallaydi [2]. QD 2 tip rivojlanishining asosiy omillaridan biri giperinsulinemiya va insulinrezistentlikdir. Ko'rsatib o'tilgan omillar qalqonsimon bezdagi proliferativ o'zgarishlar yuzaga kelishiga sabab bo'ladi, bu esa qator tireoid kasalliklarni yuzaga keltiradi, shu qatorda tugunlarni ham [7].

Oxirgi yillarda qator ilmiy ishlar chop etilgan, QD 2 tipli bemorlarida qalqonsimon bezning struktur va funksional holatiga bag'ishlangan [3,5]. Qator mualliflar ma'lumotiga

asosan, keng tarqalgan QD 2 tipda turli xil tireoid kasalliklar uchraydi [3]. Bunda QD 2 tip rivojlanishining asosiy patogenetik omili giperinsulinemiya va insulinorezistentlikga bog'liqligi aniqlangan, oxirgi holatlar esa qalqonsimon bezdagi proliferasiyani indusirlab bezda patogenetik o'zgarishlarga olib keladi, shu bilan birga tireoid